

ORASAM

AYLIK BÜLTENİ

Eylül 2021/ Sayı:46

CUMHURBAŞKANI CAPAROV T.C. CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI FUAT OKTAY İLE BİR ARAYA GELDİ

Kırgızistan-Türkiye 10. Dönem Karma Ekonomik Komisyon Toplantısı'na katılmak için Kırgızistan'a gelen Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın, Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile bir araya geldiği bildirildi.

Anadolu Ajansından alınan bilgide, Kırgızistan Cumhurbaşkanlığı Basın Ofisi tarafından yapılan açıklamalara yer verildi. Görüşmede, ikili işbirliğinin, güncel konuların, 10. Dönem KEK toplantısının sonuçlarının ve Kırgızistan-Türkiye İş Forumu'nun ele alındığı kaydedildi. Cumhurbaşkanı Caparov, diplomatik ilişkilerin kurulmasından bu yana Kırgızistan ile Türkiye'nin ikili işbirliğinin tüm alanlarda güçlü bir şekilde temellerinin atıldığını belirterek, iki ülkenin çıkarlarını dikkate alarak işbirliğini genişletmeye hazır olduklarını dile getirdi. Kırgızistan-Türkiye İş Forumu dahil bugün yapılan ikili etkinliklerin ticari ve ekonomik ortaklığın gelişmesine imkan sağlayacağından emin olduğunu belirten Caparov, stratejik

özellik taşıyan ikili ilişkileri en üst seviyeye çıkarmak istediğine dikkat çekti.

Oktay, Caparov'un Temmuzda Türkiye'ye yaptığı resmi ziyareti kapsamında yapılan anlaşmaların her iki taraf için verimli bir şekilde hayata geçirildiğini söyledi. Bu yılın ilk 8 ayında Kırgızistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacminde olumlu ilerleme kaydedildiğine işaret eden Oktay, bunu yılda 1 milyar dolara çıkarmak istediklerini kaydetti. Oktay, sağlık, eğitim, enerji, madencilik ve karşılıklı çıkar sağlayacak diğer alanlarda işbirliğini güçlendirmeye hazır olduklarını sözlerine ekledi.

Kırgızistan-Türkiye Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Hükümetlerarası Komisyonu Oturumu Gerçekleştirildi

Bişkek'te, Kırgızistan-Türkiye Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Hükümetlerarası Komisyonunun 10. Dönem oturumu çerçevesinde Kırgızistan-Türkiye İş Forumunun gerçekleştirildiği bildirildi.

Sputnik. Kg sitesinden alınan bilgide, forum sırasında yaklaşık 250 yerli ve 90'dan fazla Türk firmasının temsilcilerinin, enerji, tarım, madencilik ve kamu-özel sektör ortaklığına dayalı projelere yönelik yatırımların artırılmasına ilişkin konuları ele aldıkları kaydedildi.

Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov'un iş forumu esnasında, Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'a Kırgızistan-Türkiye Fon'unun kurulmasını önerdiği açıklandı.

Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov, kardeş ülke Türkiye ile ikili ilişkileri güçlendirmek için çaba

göstermeye hazır olduklarını ifade ederek yatırımcıları ülkeye davet ettiğini açıkladı. Fuat Oktay'ın, Türkiye'nin Kırgızistan'da bir dizi projenin uygulanmasıyla ilgilenmekte olduğunu söylediği aktarıldı.

Oktay, Kırgızistan tarafını yeni projeler başlatmaya ve Kırgızistan'a gelmek isteyen işadamlarına destek vermeye çağırdı. Aynı zamanda Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay, "Türkiye tarafı özellikle hidroelektrik, tarım, dijital çözümler, ticaret ve turizm alanındaki projelerin uygulanmasıyla ilgileniyor" dedi.

Ayrıca, Türkiye Cumhurbaşkanı Yardımcısı, Kırgızistan tarafının gümrükleme ve diğer ilgili meselelerle ilgili sorunları çözebileceğine dair umudunu dile getirdi.

Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov, "Rusya ile böyle bir fonumuz var. Özbekistan ve Macaristan ile böyle bir fon oluşturmaktayız. Türkiye ile bu fon oluşturulduğu takdirde, ülkelerimiz arasında hedeflenen 1 milyar dolarlık ticaret cirosunu daha erken yakalayabiliriz" diye belirttiği de gelen bilgiler arasında.

Kırgızistan-Türkiye Karma Ekonomik Komisyonu'nun 10. Dönem Toplantısının Ardından 5 Belge İmzalandı

Kırgızistan-Türkiye Karma Ekonomik Komisyonu'nun (KEK) Bişkek şehrinde düzenlenen 10. Dönem toplantısının sonuçlarının ardından bir dizi belgenin imzalandığı bildirildi. Kabar. Kg sitesinden 10 Eylül günü alınan bilgide, hükümetler arası komisyon toplantısına katılanlar aşağıdaki belgeleri imzaladılar:

- Kırgızistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında Madencilik Alanında İş Birliğine İlişkin Mutabakat Zaptı;

- Kırgızistan Cumhuriyeti Bakanlar Kurulu ile Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti arasında Çevre Alanında İş Birliğine İlişkin Mutabakat Zaptı;

- Kırgızistan Cumhuriyeti Milli İstatistik Komitesi ile Türkiye Cumhuriyeti İstatistik Alanında İş Birliğine İlişkin Mutabakat Zaptı;

- Kırgızistan Cumhuriyeti Ekonomi ve Maliye Bakanlığına bağlı Kırgız Akreditasyon Merkezi ile Türkiye Cumhuriyeti Helal Kalite Altyapısına İlişkin Mutabakat Zaptı;

- Kırgızistan-Türkiye Karma Ekonomik Komisyonu 10. Dönem Toplantısının Protokolü.

Fuat Oktay Okul Açılışına Katıldı

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay, yapımı tamamlanan Bişkek Eğitim Kompleksi'nin açılış törenine katıldı. Törende Kırgızistan Bakanlar Kurulu Başkanı Ulukbek Maripov da hazır bulundu. Maripov, törende yaptığı konuşmada, çocukların eğitimine yapılan yatırımın tek doğru yol olduğunu belirterek, "Yeni eğitim kompleksinin bu tür eğitim kurumlarına özgü tüm modern standartlara uyması sevindiriyor" dedi.

Oktay, okul açılışının ardından geçen ay hizmete açılan ve resmi açılışının ileride iki ülke cumhurbaşkanlarının katılımıyla yapılması planlanan Kırgızistan-Türkiye Dostluk Devlet Hastanesini ziyaret ederek, hastane hakkında bilgi aldı.

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Oktay: TURKOVAC'ın Faz 3 Çalışmaları Kırgızistan'da da Yürütülecek

Kırgızistan'daki temaslarının ardından yurda dönen Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay, yerli Covid-19 aşısı konusunda açıklamalarda bulundu.

Caparov ile kapsamlı görüşmeler gerçekleştirdiğini belirten Oktay, "Yerli aşımızı sadece milletimizin değil, tüm insanlığın hizmetine sunmak adına aralıksız gayret sarf ediyoruz. Hayırlı, uğurlu olsun." dedi.

Oktay'ın, yerli aşı TURKOVAC'ın Faz 3 çalışmalarının Kırgızistan'da da yürütülmesi konusunda Cumhurbaşkanı Sadır Caparov ile mutabakata varıldığını söylediği de gelen bilgiler arasında.

OCAK-TEMMUZ AYLARINDA TÜRKİYE'DEN KIRGIZİSTAN'A 392 MİLYON DOLARLIK İHRACAT

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 31 Ağustos'ta verilen bilgiye göre Ocak-Temmuz 2021'de Türkiye'den Kırgızistan'a 392 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirildi. Ocak-Temmuz 2020 dönemi ile karşılaştırıldığında ithalat % 85 veya 180 milyon dolar arttı.

Türkiye istatistiklerine göre, Kırgızistan'a Ocak 2021'de 52 milyon dolar, Şubat'ta 63 milyon dolar, Mart'ta 59 milyon dolar, Nisan'da 60 milyon dolar, Mayıs'ta 34 milyon dolar, Haziran'da 67 milyon dolar ve Temmuz'da 57 milyon dolar değerinde mal ihraç edildi.

BİRLEŞİK ARAP EMİRLİKLERİ KIRGIZİSTAN'DA GÜNEŞ ENERJİSİ SANTRALLERİNE YATIRIM YAPMAYI PLANLIYOR

Kırgızistan Sanayi ve Enerji Bakanlığı tarafından yapılan açıklamaya göre Birleşik Arap Emirlikleri'ne (BAE) ait şirketler, Kırgızistan'da güneş enerjisi santrallerinin yapımına yatırım yapmayı planlıyor.

24.Kg sitesinden alınan bilgide, Kırgızistan'ın enerji kurumları ve enerji şirketleri temsilcilerinin Birleşik Arap Emirlikleri heyeti temsilcileri ile bir araya geldiği haberine yer verildi. Görüşmede enerji sektöründeki iş birliği konuları ele alındı. Kırgızistan tarafı, heyet üyelerine ülkedeki enerji projeleri hakkında bilgi verdi.

Açıklamada "Toplantı sırasında BAE temsilcileri, Kırgızistan'ın yenilenebilir enerji kaynakları için yüksek bir potansiyele sahip olduğunu kaydetti. Kendilerinin ifadesiyle, MASDAR şirketi güneş enerjisi santrallerinin inşası için yatırım yapmayı planlıyor. Şirketin Özbekistan'da güneş enerjisi santrali inşaatına 110 bin dolar yatırım yaptığını belirtmek gerekir" deniliyor.

Görüşme sonucunda iki ülkenin enerji bakanlıkları arasında iş birliğine ilişkin bir mutabakatın imzalanması önerildi. Tarafların belgenin taslağının hazırlanması üzerinde çalışmakta oldukları da gelen bilgiler arasında.

TÜRK ŞİRKETİ KIRGIZİSTAN'DA BİR ÇÖP İŞLEME TESİSİ İNŞA EDECEK

Oş Belediye Başkanlığı Basın Servisi tarafından yapılan açıklamada, Türkiyeli Biotrend Energy şirketinin Oş şehrinde bir çöp işleme tesisi kurmayı planladığı bildirildi. Kloop.Kg sitesinden alınan bilgiye göre, 23 Ağustos'ta dönemin Oş Belediye Başkan Vekili Almaz Mambetov, Kuzey Kıbrıs Ekonomi ve Enerji Bakanı Yardımcısı Erhan Arıklı ve Biotrend Enerji Başkanı İlhan Doğan başkanlığındaki bir heyet ile bir araya geldi. Görüşmede, Oş şehrine yapılan yatırımların artırılması ve ikili iş birliği konuları ele alındı.

Ayrıca Biotrend Energy'den uzmanlar Oş şehrinin çöplük alanını ziyaret ettiler.

Sonuç olarak Mambetov ve şirket başkanı İlhan Doğan, Oş'ta Bir Çöp İşleme Tesisinin Tasarımı ve İnşası ile ilgili bir yatırım memorandumunu imzaladılar.

Memorandumuna göre, Türk şirketi iki ay içinde tesis projesini ve fizibilite çalışmasını geliştirmelidir. Buna ek olarak, şirket projeyi finanse etmek ve inşaat, tasarım ve işletmeye alma hazırlıkları ile ilgilenmek zorundadır.

Mambetov toplantı sırasında şunları söyledi: "Bu toplantı için size ve ekibinize bir kez daha şükranlarımı sunuyorum. Oş Belediye Başkanlığı, Türkiye ile iş birliğini sürdürmeyi

umuyor".

Aynı şirketin temsilcileri 23 Ağustos'ta Bişkek Belediye Başkanı Vekili Aybek Cunuşaliyev ve Yatırım Bakanı Almambet Şıkmamatov ile bir araya geldiler. Oş'ta olduğu gibi Bişkek'te de bir çöp işleme tesisi inşa edilmesi planlanmaktadır.

Biotrend Energy şirketinin, Türkiye genelinde kapsamlı katı atık yönetimi hizmetleri, elektrik üretimi, kojenerasyon ısısı, sertifikasyon ve karbon ticaretine yatırım yaptığını hatırlatalım. Bu şirket Doğanlar Holding'in bir iştirakidir. 2017 yılında kurulmuştur ve 13 aktif fabrikaya sahiptir.

TÜRKİYE'DEN KIRGIZİSTAN'A 150 BİN DOZ KORONAVİRÜS AŞISI

7 Eylül'de Kırgızistan Cumhuriyeti Sağlık ve Sosyal Kalkınma Bakanlığı'nda, Bakan Alımkadır Beyşenaliyev ile Türkiye'nin Bişkek Büyükelçisi Ahmet Sadık Doğan arasında bir görüşme gerçekleştirildi.

Med.Kg.Ru sitesinden alınan bilgiler doğrultusunda, görüşmede tarafların, sağlık alanında ikili iş birliği, Kırgızistan-Türkiye Dostluk Devlet Hastanesi'nin

yönetimine ilişkin konuları değerlendirdikleri aktarıldı. Ayrıca görüşme sırasında Türkiye Cumhuriyeti Büyükelçisi Ahmet Sadık Doğan, Türkiye'nin hibe bazında Kırgızistan'a koronavirüs salgınına karşı 150 bin doz aşı sağlayacağını duyurdu. Kırgızistan Cumhuriyeti Sağlık ve Sosyal Kalkınma Bakanı Alımkadır Beyşenaliyev: "Türkiye Hükümeti, Kırgızistan'a COVID-19 salgınıyla mücadelede ve ayrıca vatandaşlarımıza yönelik tıbbi bakımın kalitesini artırmak için malzeme ve teknik temeli güçlendirmede muazzam destek sağlıyor. Kırgızistan-Türkiye Dostluk Devlet Hastanesi modern donanımla faaliyete başlamıştır. Bu sayede birçok vatandaşımızın yurt dışına gitmeden tedavi olabileceğini umuyoruz. Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'nin koronavirüsle mücadelede başışıkla ve halk sağlığını iyileştirme amaçlı aşı transferi kararı bizim için iyi bir haberdır. Dost Türkiye halkına ve Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti'ne şükranlarımı sunarım. Her doz aşı kurtarılan bir hayattır. Kardeş Türk halkının yardımı vatandaşlarımızın sağlığını korumak için çok önemli ve gereklidir," ifadelerinde bulundu.

TÜRKMENİSTAN TOPRAKLARI ÜZERİNDEN HİNDİSTAN-KIRGIZİSTAN TİCARET YOLU GEÇECEK

Tazabek.Kg. haber ajansı tarafından yapılan açıklamaya göre Kırgız Sanayiciler ve Girişimciler Birliği Başkanı Danil İbrayev, Hindistan ile Kırgızistan arasında yeni bir ticaret yolunun kurulacağı bilgisini verdi.

Hindistan malları İran topraklarındaki Bender Abbas limanına taşınacak, oradan demiryolu ile Türkmenistan'daki Serahs'a, ardından Özbekistan ve Oş'a gidecek. Bandar Abbas'tan Oş'a olan güzergâhın toplam uzunluğu 3.060 km'dir. Seyahat süresi 10 güne kadar sürmektedir. Kırgız Sanayici ve Girişimciler Birliği, Hindistan ile ticaret rotası oluşturmak için İran, Türkmenistan ve Özbekistan'daki demiryolu işletmecileriyle görüşmelerde bulundu. Danil İbrayev, "Şu anda İran, Türkmenistan ve Özbekistan demiryollarının Oş'a yönelik çalışmalarını hızlandırıyoruz" dedi. Ayrıca İbrayev, "Bir ay içinde vagonların pilot tarifelerle ticaret yolundan geçmeye hazır hale getirileceğini ve ticaret yolunun rekabetçi ortam oluşturacağını tahmin ediyoruz" diye sözlerine ekledi.

KIRGIZİSTAN VE ÖZBEKİSTAN ARASINDAKİ TİCARET HACMİNDE HEDEF 2 MİLYAR DOLAR

Kırgız Cumhuriyeti'nin Özbekistan Cumhuriyeti Olağanüstü ve Tam Yetkili Büyükelçisi İbrahim Cunosov'un Kırgız Cumhuriyeti'nin Bağımsızlığının 30. yıldönümü vesilesiyle düzenlenen törende yaptığı açıklamaya göre, Kırgızistan

ve Özbekistan Cumhurbaşkanları, ticaret hacmini 2 milyar ABD dolarına çıkarmayı hedeflemektedir. İlgili haber Kabar. kg resmi sitesinde kaydedildi.

Cunosov'a göre, geçen yıl çok yönlü Kırgızistan-Özbekistan işbirliğinin gelişmesinde bir atılım oldu. Özellikle Kırgızistan Cumhurbaşkanı Sadır Caparov'un Özbekistan'a gerçekleştirdiği resmi ziyareti sırasında, ticaret cirosunun iki katına çıkarılması ve tüm engellerin kaldırılması, 200 milyon ABD doları kayıtlı sermayeli bir Kırgız-Özbek Yatırım Fonu oluşturulması konularında anlaşmalara varıldı.

Büyükelçi, "Bu ziyaret ekonomik ortaklığı derinleştirmek için yeni bir platform teşkil eden Kırgız-Özbek İş Konseyi'nin oluşturulmasına katkıda bulundu", diye kaydetti.

Taşkent'teki ilk Kırgızistan-Özbekistan İş Forumu çerçevesinde 550 milyon dolardan fazla olan yaklaşık 60 ortak projenin hayata geçirilmesi konusunda anlaşmaya varıldığı ve İş Forumu sonuçlarının ardından ilgili sözleşmelerin imzalandığı kaydedildi.

KIRGIZİSTAN'DA TÜRK MODA VE TEKSTİL FUARI AÇILDI

Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te, Kırgızistan Leader Expo ve Dordoy Union iş birliğiyle düzenlenen kumaş aksesuar, hazır giyim gibi ürünlerin sergilendiği 4. Türkiye Moda ve Tekstil Fuarı törenle açıldı. İlgili haber, Anadolu Ajansında 9 Eylül tarihinde yer aldı.

Fuarda Türkiye tekstil sektörünü 50 firma temsil etti. Etkinlik, ülkenin en büyük ticaret ve pazar kompleksi olan Dordoy'da gerçekleşti.

Açılış törenine katılan Türkiye'nin Bişkek Büyükelçisi Ahmet Sadık Doğan, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Türkiye Moda ve Tekstil Fuarı'nın açılışından duyduğu memnuniyeti dile getirdi.

Büyükelçi, "Tekstil firmalarımız için Avrasya Ekonomik Birliği üyesi Kırgızistan, çok uygun ve verimli bir ülke olacaktır. Firmalarımızın ürünlerini getirmelerini ve buradaki firmalarla bağlantı kurarak iş birliği yapmalarını teşvik ediyoruz." dedi.

T.C Büyükelçisi Doğan, sergide, Türkiye'nin İstanbul ve Bursa gibi büyük şehirlerinden çok sayıda firmanın ürünlerinin

sergilendiğini ifade ederek, fuarın organizatörlerine başarılar diledi.

Organizasyon şirketi Lider Expo'nun Genel Müdürü Fazıl Murat Güner, Türk Moda ve Tekstil Fuarı'nın üç gün süreceğini ifade etti.

TÜRKİYE KAMU-ÖZEL SEKTÖR İŞ BİRLİĞİ MODELİNDEKİ DENEYİMLERİNİ KIRGIZİSTAN'A AKTARACAK

İstanbul Kamu Özel Sektör İşbirliği Mükemmellik Merkezi'nden (PPPcoe) yapılan açıklamaya göre, merkez, Kırgızistan Yatırım Bakanlığı bünyesindeki KÖİ birimi ile iş birliği anlaşması imzaladı.

TRT. Avaz.com.tr sitesinden alınan bilgide, anlaşma kapsamında, ilgili birim yetkililerine ve Kırgızistan bürokratlarına yönelik kapasite geliştirme ve deneyim paylaşımı gerçekleştirileceği bildirildi.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İstanbul Kamu Özel

Sektör İş Birliği Mükemmellik Merkezi ve Dünya KÖİ Uzmanları Birliği (WAPPP) Orta Asya Bölüm Başkanı Eyüp Vural Aydın, son dönemlerde dünya genelinde altyapı yatırımlarına ihtiyacın arttığını, bu yatırımlar için alternatif finans modelleri geliştirildiğini belirtti.

Bu nedenle Orta Asya, Doğu Avrupa, Kuzey Afrika, Orta Doğu ve Sahra altı bölgelerindeki ülkelerin Türkiye'nin uyguladığı KÖİ modeline ilişkin bilgi almak ve projeleri yerinde görmek için ziyaret gerçekleştirdiğini aktaran Aydın, şunları kaydetti:

"Türkiye'de KÖİ modeliyle hayata geçen projeler devreye alındıkça ilgi de artıyor. Havalimanı, otoyollar, köprüler, tüneller, limanlar ve hastaneler yapıldı. Kompleks ihale süreç ve hazırlık aşamaları içeren KÖİ projesi sürecinde Türkiye, önemli bir bilgi birikimi elde etti. Kanunlardan sözleşmelere, finansal modellerden işletme etkinliğine kadar çok fazla tecrübe kısa sürede oluştu. Bu tecrübelerimizden faydalanmak isteyen çok sayıda ülke var. Bu kapsamda, hem deneyimlerin paylaşımı hem de KÖİ projesi üstlenen Türk şirketlerinin söz konusu ülkelere daha fazla altyapı yatırımı üstlenmesi amacıyla Kırgızistan Yatırım Bakanlığı bünyesindeki KÖİ birimi ile iş birliği anlaşması imzaladık." Aydın, iş birliği kapsamında Türkiye'nin deneyimlerinin paylaşılmasının yanı sıra bu ülkelere daha fazla proje alınabileceğini de aktardı.

TÜRKİYE İLE KIRGIZİSTAN ARASINDA TAŞIMACILIĞIN SERBESTLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ADIM ATILDI

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığında yapılan açıklamaya göre, "Türkiye-Kırgızistan Kara Ulaştırması Karma Komisyon Toplantısı" Kırgızistan'ın başkenti Bişkek'te gerçekleştirildi. İlgili haber, Trtavaz.com.tr'de 18 Eylül tarihinde yer aldı. Türkiye heyetine Ulaştırma Hizmetleri Düzenleme Genel Müdürü Murat Baştor'un, Kırgızistan heyetine Ulaştırma Bakanlığında Şukrat Aytiev'in başkanlık ettiği toplantıda, uluslararası kara yolu taşımacılığıyla ilgili önemli adımlar atıldı. Toplantıda, Türkiye ile Kırgızistan arasında 1992'de

imzalanan "Karayolu Taşımacılığı Anlaşması'nın tadil edilerek ikili ve transit taşımaların serbestleştirilmesi kararı alınırken, serbestleştirme için yasal süreç başlatıldığı ve anlaşmayı tadil edecek protokolün paraflandığı bildirildi.

Geçiş belgesi kısıtlaması olmadan ikili ve transit taşıma yapılabilir

Orta Asya ülkelerinde geçiş belgesi konusunda yaşanan sıkıntılar dikkate alındığında, söz konusu coğrafyada bir ülke ile ilk defa taşımaların serbestleştirilmesi ve bunun diğer ülkelere de örnek teşkil edecek olması önem taşıyor. Kara yolu taşımacılığında atılan serbestleştirme adımıyla, Türkiyeli ve Kırgızistanlı taşımacılar geçiş belgesi kısıtlaması olmadan ikili ve transit taşıma yapabilecekler. Ayrıca bu adımın, iki ülke arasındaki ticarete büyük kolaylık sağlayacağına dikkat çekildi.

Aynı zamanda, toplantı sırasında iki ülkenin özel sektör temsilcileri ve taşımacı dernekleri de bir araya gelerek iş birliğini geliştirme kararı aldı.

Kırgızistan, Çin sınırında bulunması nedeniyle lojistik açıdan önemli potansiyele sahip bulunuyor. Bu kapsamda, Türkiyeli ve Kırgızistanlı taşıyıcılar, lojistik merkezlerin inşası ve Çin mallarının Avrupa'ya taşınması konusunda fikir alışverişinde bulunarak, iş birliği yapma konusunda mutabık kaldılar.

TÜRKİYE ALTI AYDA KIRGIZİSTAN'A 62 MİLYON DOLARDAN FAZLA YATIRIM YAPTI

Türkiye, Kırgızistan'da yatırım yapan ülkeler içinde ikinci sırada yer aldı. Yatırım Bakanlığı'nın Bakan Yardımcısı Nuradil Bayasov düzenlenen basın toplantısında, yılın ilk yarısındaki yatırım miktarının 62 milyon doları aştığını söyledi.

İlgili haber Economist. Kg resmi sitesinde 14 Eylül günü yer aldı. Bayasov, Çin'in ülkenin ana yatırımcısı olmaya devam ettiğini kaydetti. Aynı zamanda Türkiye'den yatırım akışı da arttı. Geçen hafta Kırgızistan-Türkiye ekonomik iş birliğine ilişkin hükümetler arası komisyonun 10. Dönem toplantısının yanı sıra Kırgızistan ve Türkiye'den 300'den fazla şirketin katılımıyla bir iş forumu gerçekleştirildi.

Etkinliğin ardından, iş birliği memorandumları imzalandı:

- Kırgız Cumhuriyeti Yatırım Bakanlığı'na bağlı KÖİ Merkezi ile İstanbul KÖİ Merkezi arasında memorandum
- Ülkeler arası fiziki ve dijital kanallardan para transferleri ve ödeme hizmetleri alanında memorandum
- Kırgızistan Bankalar Birliği ile UPT Ödeme Hizmetleri ve

Tyulyagin.ru

Elektronik Para A.Ş arasında memorandum

- Kamu-Özel İşbirliği alanında yenilikçi ve ileri düzey başarıların geliştirilmesini ve iyileştirilmesini hızlandırma konusunda İstanbul Kamu-Özel İşbirliği Merkezi ile Avrasya İş Kulübü İş Adamları Derneği arasında memorandum

TÜRKİYE KAZAKİSTAN'IN EN BÜYÜK 5. TİCARET ORTAĞI OLDU

Kazakistan Devlet Gelirleri Komitesi, ülkenin, bu yılın Ocak-Haziran dönemine ilişkin dış ticaret verilerini açıkladı. Buna göre, Kazakistan'ın dış ticaret hacmi, bu yılın ilk 6 ayında 2020'nin aynı dönemine göre yüzde 1,7 düşüşle 34 milyar 383,3 milyon dolardan 33 milyar 790,9 milyona geriledi. İlk 6 ayda ülkenin ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 1,5 düşerek 23 milyar 428 milyon dolar, ithalatı da yüzde 2,2 azalarak 10 milyar 362,8 milyon dolar oldu.

Söz konusu dönemde Kazakistan'ın 180 ülke arasında en fazla ticaret yaptığı ülkeler sıralamasında 8 milyar 581,6 milyon dolarla Rusya, 8 milyar 307,4 milyon dolarla Çin, 3 milyar 902,3 milyon dolarla İtalya, 2 milyar 277,3 milyon dolarla Hollanda, 1 milyar 788 milyon dolarla Türkiye öne çıktı.

Daha önce 6. sırada yer alan Türkiye, böylece yılın ilk 6 ayında ülkenin en büyük 5. ticaret ortağı konumuna yükseldi. Kazakistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi söz konusu dönemde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,3 artarak 1 milyar 788 milyon dolar olarak kayıtlara geçti. 2020'nin Ocak-

Haziran döneminde iki ülke arasındaki ticaret hacminin 1 milyar 698,4 milyon dolar olarak gerçekleştiği belirtildi.

Ülkenin ilk 6 aydaki toplam ihracatından mineral ürünler yüzde 70, metal ürünler yüzde 16,7, gıda ve hayvancılık yüzde 6,3, ithalatında ise makine ve teçhizatlar yüzde 48,9, kimyasal ürünler yüzde 18,2 pay aldı.

KAZAKİSTAN TİCARET BAKANI SULTANOV: KAZAKİSTAN İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ TİCARET HACMİ 15 KAT ARTTI

Sultanov, Türkiye ile Kazakistan'ın ticaret alanındaki ilişkilerini değerlendirdi.

Kazakistan'ın bağımsızlığını ilk tanıyan ülkenin Türkiye olduğunu hatırlatan Sultanov, ticaret sektörünün iki ülke ilişkileri için büyük önem taşıdığını vurguladı.

Sultanov, gelecek yıl iki ülke arasındaki diplomatik ilişkilerin tesisinin 30. yıl dönümünü kutlayacaklarını anımsatarak, "Ülkelerimizin ticaret alanındaki ilişkisi, söz konusu tarihten itibaren hep pozitif gelişmeyle ilerliyor." dedi.

Ticaret hacminin 1990'ların başında 200 milyon dolar civarında olduğuna işaret eden Sultanov, "İki ülkenin ticaret hacmi 30 yılda 15 kat arttı. Şu anda Türkiye, ülkemizin en büyük 10 ticaret ortağından biri konumunda" ifadesini kullandı.

Sultanov, bu yılın Ocak-Haziran döneminde ticaret hacminin geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,3 artarak 1 milyar 788 milyon dolara ulaştığını belirterek, "Yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgını nedeniyle, 2020'de ticaret hacmi hafif düşüşle 3,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Söz konusu dönemde, Kazakistan'dan Türkiye'ye yapılan ihracat yüzde 11,9 azalarak 2,1 milyar dolar, Türkiye'den ithalat ise yüzde 15 artarak 939,6 milyona ulaştı." yorumunu yaptı.

Ortak hedef; 10 milyar dolarlık ticaret hacmi

Sultanov, Kazakistan'ın Türkiye'ye ağırlıklı olarak petrol ihracat ettiğini ifade ederek, "Türkiye'ye gerçekleştirdiğimiz ihracat ürünleri sırasında yüzde 50 payla ilk sırada petrol, ikinci sırada başta bakır, ham alüminyum ve ham çinko olmak üzere metal ürünleri, taranmamış pamuk lifi, mercimek, bezelye, nohut, keten tohumu gibi ürünlerle tarım ürünleri üçüncü sırada yer alıyor." dedi.

Türkiye'den en çok ithal edilen ürünlerin başında giyim geldiğini kaydeden Sultanov, "Geçen yıl, Türkiye'den ithalatın yüzde 12,2'sini giyim ürünleri oluşturdu. İkinci sırada ilaç malzemeleri, üçüncü sırada yer alan ürünler ise dokuma halılar, zemin kaplamaları, ev cihazı, özel amaçlı makineler ve mekanik cihazlar oldu." dedi.

Sultanov, ortak hedefin ticaret hacmini kısa vadede 5 milyar, uzun vadede 10 milyar dolara çıkarmak olduğunu vurgulayarak, "Karşılıklı ticaretin önündeki tarife dışı ve teknik engelleri ortadan kaldırmak için şu anda bir Kazak-Türk çalışma grubu oluşturuluyor. Grubun ilk toplantısının bu yıl yapılmasını öngörüyoruz." ifadelerini kullandı.

TÜRK YATIRIMCILAR KAZAKİSTAN'IN KİMYA ENDÜSTRİSİNDE YENİ BİR PROJE UYGULAYACAK

Kazakistan'ın batı bölgelerinden birinde Türkiyeli yatırımcılar kimya sektöründe bir projeyi hayata geçirmeyi planlıyor.

Kapital. Kz basın servisinde paylaşılan içeriğe göre, Türkiyeli şirket BRIMSTONE Sulphur Provider Company'nin kurucusu Efe Munip Nurdođdu'nun KAZAKH INVEST Anonim Şirketi'nin Yönetim Kurulu Başkanı Meircan Yusupov ile yaptığı görüşmenin ardından bu bilginin açıklandığı bildirildi.

Yatırımcıya göre, proje Kazakistan'ın batı bölgelerinden birinde kükürt bentonit üretimini öngörüyor. Toplam yatırımın yaklaşık 10 milyon dolar olacağı planlanıyor. Ayrıca yaklaşık 50 kişilik yeni istihdam alanının oluşturulması bekleniyor.

Şirketin kurucusu Efe Munip Nurdođdu, bu yılın sonunda projeye başlama niyetini açıklayarak, söz konusu sektörün başlıca avantajları ve projenin ihracat potansiyeli hakkında bilgi verdi.

Efe Munip Nurdođdu, "Kazakistan'da yeterli kükürt rezervleri bulunmaktadır. Bununla birlikte, hem bizim hem de bir bütün olarak ülke için hammaddelerin işlenmesini organize etmek, bitmiş ürünleri kükürt bentonit şeklinde üretmek ve ihraç etmek çok daha uygundur. Lojistik açıdan bakıldığında, Kazakistan bu projenin uygulanması için çok uygun bir yatırım platformu teşkil etmektedir. Bu ülkede büyük ve hızla gelişen pazarlara girmek için büyük bir potansiyel görüyoruz. Çin, Avrupa ve Rusya pazarlarıyla da ilgileniyoruz," diye ekledi.

Aynı zamanda KAZAKH INVEST Yönetim Kurulu Başkanı Meircan Yusupov ise medyanın kullanımı, çok çeşitli avantajlar

ve tercihler hakkında ayrıntılı bilgi verdi.

Meircan Yusupov, "Kazakistan'da kimya endüstrisinin gelişimi için büyük umutlar görüyoruz. Bu kapsamda bu sektöre yönelik yatırım teklifleri hazırlandı. Bu yatırımlar yaklaşık 600 milyon dolar değerinde 9 projeyi içeriyor. Buna karşılık, bu proje tamamen bir yatırımcının girişimidir. KAZAKH INVEST, fikir aşamasından uygulamaya ve yatırım sonrası dönemde projenin tüm aşamalarında tam destek sağlayacaktır," diye ifade etti.

Brimstone firması 2017 yılında İzmir şehrinde kurulmuştur. Brimstone'un ana faaliyetleri kükürt ve ilgili ürünlerdir. Kükürt tesisi İzmir'de bulunmaktadır. Aylık üretim kapasitesi 6.000 tondur.

TÜRK ŞİRKETİ KAZAKİSTAN'DA QAZAQ SODA FABRİKASININ KURULMASI İÇİN SÖZLEŞME İMZALADI

Yıldırım Şirketler Grubu, Kazakistan'da soda külü üretimi için eşsiz bir fabrika inşa etmek üzere sözleşme imzaladı. Qazaq Soda projesinin uygulanması için İstanbul'da Yıldırım Holding, CAMCE, SemArco (yenilikçi inşaat holdingi BI Group ve uluslararası grup EPC Archirodon şirketler grubunun bir parçası olan) ve Dalian Dehua şirketler birliği arasında imzalandı. Eylül ayı sonunda, Cambil bölgesinin Sarısu ilçesinde kurulacak olan stratejik öneme sahip bir tesisin ilk taşının döşenme töreni gerçekleşecek.

Söz konusu şirket, ülkedeki cam, kimya, metalürji, madencilik ve tekstil endüstrileri için gerekli olan soda külü üretimine

katılan ilk şirkettir. Projenin uygulanması 400 milyon dolar olarak tahmin ediliyor. Tesisin inşasının 2024 yılında tamamlanması planlanmaktadır.

İlk aşamada yıllık 500 bin ton olan işletmenin üretim kapasitesi gelecekte 1 milyon tona çıkarılacak. Bu, Kazakistan'ın soda külü ithalatından uzaklaşmasını ve Çin, Türkiye, Amerika Birleşik Devletleri ve Rusya gibi önde gelen dünya üreticileriyle aynı seviyeye gelmesini sağlayacaktır. Dahası, Cumhuriyet sadece iç ihtiyaçları tam olarak karşılamakla kalmayacak, aynı zamanda gelecekte Batı Çin'e ve BDT ülkelerine ihracat teslimatlarına da başlayacak.

Fabrikanın inşası sürecinde başta yerel halk olmak üzere 1000 uzman istihdam edilecek ve işletmeye alındıktan sonra kimya endüstrisinin en büyük tesisi olan Qazaq Soda, 1300 kişilik istihdam kapasitesini gerçekleştirecek.

Tesisin benzersizliği, ekolojik olarak temiz, atıksız teknolojiler sunacak olmasıdır. Ana ürünlere ek olarak, yılda 500 bin ton ham CaCl₂ ve 100 bin ton tuz olmak üzere damıtma çamurundan yan ürünler üretilecek. Şirketin soda külü üretiminde süreç iyileştirme ve atık bertaraf ile ilgili beş patenti bulunmaktadır. Yıldırım Holding, 2013 yılından bu yana Kazakistan'a 500 milyon doların üzerinde yatırım yaptı.

KAZAKİSTAN'DA 56,1 MİLYON TON PETROL VE KONDENSAT ÜRETİMİ YAPILDI

Kazakistan Enerji Bakanı Magzum Mirzagaliyev'in hükümet toplantısında yaptığı açıklamaya göre bu yılın 8 ayı içerisinde petrol ve kondensat üretim hacmi 56,1 milyon ton (planın

%99,3'ü) olarak gerçekleşti. İlgili haber, Kapital. kz resmi sitesinde 14 Eylül 2021 tarihinde yer aldı.

Magzum Mirzagaliyev: "Raporlama dönemi planı kısmen uygulanmıyor. Karaçaganak madeninde onarım nedeniyle gecikme var" dedi. Mirzagaliyev'e göre 2021 yılının ilk 8 ayında Tengiz sahası 17,1 milyon ton petrol üretti. Bu rakam, planın %100'ü. Kaşagan sahasındaki petrol üretim hacmi 10,2 milyon ton olarak gerçekleşti (plan %102 oranında yerine getirildi). Karaçaganak projesinin göstergeleri 7,8 milyon ton olup, cari yıl planına göre %7'lik bir gecikme bulunmaktadır. Mirzagaliyev, "Raporlama döneminde 44 milyon ton petrol ihraç edildi, 8 aylık plan %100 gerçekleşti. Gazdan bahsetmişken, raporlama döneminde, cari yıl için planlanan rakamın %98'i olan 35,5 milyar metreküp gaz üretildi. Petrol üretimi sırasında üretilen gaz ve üretim hacmindeki azalma, petrol üretim hacmindeki azalma ile doğrudan ilişkilidir. Ticari gazın iç tüketim hacmi 11,6 milyar metreküp olarak gerçekleşti. Bu rakam yüzde 12 arttı," diye açıkladı.

KAZAKİSTAN 6,5 MİLYON TON TAHIL İHRACATI YAPMAYI PLANLIYOR

Kapital. kz iş bilgi merkezinin yaptığı açıklamaya göre, Başbakan Askar Mamin bir hükümet toplantısında Kazakistan'ın 16 milyon tonu tahıl ve baklagil mahsulü olmak üzere 18 milyon ton düzeyinde brüt tahıl ve yağlı tohum hasadı sağlamayı planladığını ve 14.3 milyon ton tahıl ve yaklaşık 200 bin ton yağlı tohumun harmanlandığını belirtti. Başbakan, "Bu yıl kuraklık nedeniyle tahıl hacmindeki düşüşe rağmen ülkenin iç tahıl talebi tam olarak karşılanacak. Aynı zamanda, tahıl ihracatı potansiyeli yaklaşık 6 – 6,5 milyon ton arasında kalacak" diye ifade etti.

Tarım Bakanı Erbol Karaşukeyev, tahıl ve yağlı tohumların hasat alanının bu yıl 18,9 milyon hektar olduğunu da sözlerine ekledi.

Bugüne kadar, cumhuriyette toplam 15,1 milyon hektar tahıl ve baklagil mahsulü veya toplam alanının %95'i hasat edildi. Başbakan, "Bir sonraki adım, mahsulün niceliksel ve niteliksel olarak korunmasını sağlamaktır. Genel olarak, önceki yıllardaki devirler dikkate alındığında, ülkede mevcut kapasite, öngörülen hasadı depolamak için yeterlidir. Cumhuriyetteki toplam tahıl depolama kapasitesi, 12,4 milyon tonu tahıl alan işletmelerde, 16,9 milyon tonu tarımsal üreticilerde olmak

üzere 29,3 milyon tondur" diye ekledi.

Lisanslı hububat alan işletmelere yeni hasattan 163,9 bin ton arpa ve 56,4 bin ton diğer mahsuller (yulaf, darı, karabuğday, pirinç) olmak üzere toplam 1,9 milyon ton tahıl alındı.

TÜRKMENİSTAN İLE TÜRKİYE ARASINDAKİ TİCARET HACMİ 658 MİLYON DOLARA YAKLAŞTI

Türkmenistan ile Türkiye arasındaki ticaret hacmi, 2021 yılının Ocak-Haziran aylarını kapsayan dönemde 657 milyon 865 bin ABD dolarına ulaştı. Bu rakam, geçtiğimiz yılın aynı dönemi ile kıyaslandığında 220 milyon 442 bin ABD doları daha fazladır. Azerbaycan'ın Trend haber ajansının Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı'na atıfta bulunarak verdiği habere göre, iki ülke arasındaki ticaret hacmi sadece haziran ayında geçtiğimiz yılın haziran ayına göre 81 milyon 545 bin ABD doları arttı ve 155 milyon ABD dolara ulaştı.

Böylece, 2021 yılının ilk yarısında Türkiye'nin Türkmenistan'a ihracatı 446 milyon 127 bin ABD dolarına, sadece haziran ayında ise 109 milyon 774 bin ABD dolara ulaştı.

Aynı zamanda bu yılın ilk yarısında Türkiye'nin Türkmenistan'dan ithalatı 211 milyon 738 bin ABD dolara, sadece haziran ayında ise 45 milyon 226 bin ABD dolara eşit oldu.

Bu yılın temmuz ayı sonlarında, Bursa Sanayi ve Ticaret Odası (BTSO) Küresel Fuar Acentesi'nin koordinatörlüğünde, Türkiye'nin Aşgabat Büyükelçiliği ile DEİK ortaklığında çevrimiçi seminer düzenlendi. Çevrimiçi seminerde, Türkiye

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türkiye-Türkmenistan İş Konseyi Başkanı Halil Avcı, DEİK'in Türkmenistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin pekiştirilmesine yönelik çabalarını sürdüreceğini kaydetti.

TÜRKMENİSTAN ELEKTRİK İHRACATINI ARTIRMAK İÇİN YENİ BİR ELEKTRİK SANTRALİ KURUYOR

Türkmen televizyonunun "Watan" haber programı tarafından yapılan açıklamaya göre 3 Eylül'de Afganistan, Özbekistan ve Kırgızistan da dâhil olmak üzere Orta Asya ülkelerine elektrik tedarik hacmini artıracak olan Lebap ilinin Çardjevskiy ilçesinde 432 MW'lık bir gaz türbini santrali devreye alındı. Açılış törenine Başbakan Yardımcısı Çarımırat Purçekov ve Türkmenistan'a resmi ziyarette bulunan Japonya Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Devlet Bakanı Kiyoshi Ejima katıldı.

Proje, Türkmenistan Enerji Bakanlığı'nın "Türkmenenergo" devlet şirketi tarafından "Sumitomo Corporation" ve "Mitsubishi Power Ltd" (Japonya), "Rönesans Holding" (Türkiye) yurtdışı ortak şirketleri ile birlikte yürütülmektedir. Santral, ülkemiz elektrik enerjisi endüstrisi tarihinde teknolojileri ilk kez kullanılan ünlü Japon şirketi "Mitsubishi Power Ltd"nin gaz türbini üniteleri ile donatılmıştır. Burada her biri 144 MW kapasiteli üç adet gaz türbini jeneratörü bulunmaktadır.

Bundan önce Türkmenistan'daki tüm gaz santralleri Amerikan "General Electric" şirketinin türbin üniteleriyle donatılmıştı. Bugüne kadar Türkmenistan'da faaliyet gösteren tüm santrallerin toplam kapasitesi 6.511 MW'dır.

Tören sonunda Türkmenistan Cumhurbaşkanı adına santral personeline yeni servis araçlarının anahtarları teslim edildi. Birgün önce Cumhurbaşkanı Gurbanguly Berdimuhamedov'un Japonya Ekonomi, Ticaret ve Sanayi Bakanı Kiyoshi Ejima ile yaptığı görüşmede, Lebap'ta yeni bir gaz türbini santralinin devreye alınmasının sadece Türkmenistan'a değil, aynı zamanda bölge ve Afganistan'ın sosyal ekonomik kalkınmasına katkıda bulunacağı belirtilmiştir.

Berdimuhamedov'un da belirttiği gibi, Türkmenistan yıllardır Afganistan'a tercihli şartlarda elektrik sağlamaktadır.

TÜRKMENİSTAN AZERBAJCAN'A HİNDİ ETİ İHRAÇ EDECEK

Ahal vilayetinin Gökdepe ilçesinde bulunan Maksada Okgunly özel şirketi, Azerbaycan'a her ay 22,5 ton hindi eti ihraç edecek. Azerbaycan'ın Hyrkan Group şirketi, Maksada Okgunly şirketi ile yaptığı anlaşma uyarınca Türkmenistan'dan hindi eti ithal edecek. İlgili haber, ORIENT

ajansında cumartesi günü yer aldı.

Habere göre şirket, ileride ihracat miktarını iki katına çıkarmayı hedefliyor. Ayrıca şirket hindi eti ile birlikte, komplekste üretilen diğer ürünleri de ihraç etmeyi planlıyor. Kümes hayvanları kompleksi toplam 23 hektarlık bir alanı kaplıyor. Komlekste yıllık 4 bin 800 tondan fazla hindi etinden hazırlanmış ürünler üretiliyor.

Kompleksin alanı kuluçka makinaları, hindi kümesleri, veteriner odaları ve özel gıda üretim alanları olmak üzere 4'e bölünmüştür.

Kümes hayvanları kompleksi Belçika, Almanya, Fransa ve Türkiye gibi ülkelerde üretilen modern ekipmanlar ile donatılmıştır. Ekipmanların devreye alınması ile birlikte, 350 kişiye istihdam sağlandı.

2015 yılında kurulan Maksada Okgunly özel şirketi, Türkmenistan'da hindi üretimini başlatan ilk şirkettir. Şirketin ürünleri, Türkmenistan'daki büyük alışveriş merkezlerinde satışa sunulmaktadır.

TÜRKMENİSTAN'DA DOĞALGAZ ÜRETİM HACMİ 55 MİLYAR METREKÜPÜ AŞTI

Bu yılın ilk sekiz ayında Türkmenistan'da yer altından çıkarılan doğalgaz hacmi 55 milyar metreküpü aştı. Bu rakam, geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre 10 milyar 400 milyon metreküp daha fazladır. İlgili haber, Türkmenbaşı Petrol Rafinerileri Fabrikalar Kompleksi'nin (TPRFK), resmi web sitesinde yer aldı.

Haberde belirtildiği gibi, doğalgaz üretiminin artırılması dünyada akaryakıtı olan talebin yüksek olması ile ilgilidir. Bu bağlamda Türkmenistan, ilgili dönemde yaklaşık 31 milyar metreküp doğalgaz ihraç etti. Bu miktar, 2020 yılının Ocak-Ağustos aylarını kapsayan dönem ile kıyaslandığında 8 milyar 300 milyon metreküp daha fazladır. Büyüme oranı ise yüzde 137'ye tekabül etmiştir.

Orta Asya-Çin doğalgaz boru hattı aracılığıyla yılda 40 milyar metreküp doğalgaz ihraç ediliyor. Söz konusu boru hattı yılda 55 milyar metreküp doğalgaz taşıma kapasitesine sahiptir. Bu doğalgaz boru hattının devreye alındığı tarihten itibaren Türkmenistan'ın doğalgaz yataklarından Çin'e 300 milyar metreküp endüstriyel doğalgaz ihraç edildi.

Bu bağlamda, Türkmenistan iç pazarında da doğalgaza olan talep artıyor. Son yıllarda Türkmenistan'da yeni ve güçlü doğalgaz türbinli elektrik santralleri, büyük ölçekli doğalgaz rafineri kompleksleri devreye alındı. Bunlara örnek olarak, Gıyanlı Polimer Fabrikası, Garabogazkarbamid Fabrikası, Ahal vilayetinde bulunan ve doğalgazdan çevre dostu sentetik

benzin üretim kompleksi gösterilebilir.

Ağustos ayı sonlarında, Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhamedov'un katılımıyla, Mari vilayetinin Yönoten ilçesinde yer alan ve dünyanın en büyük doğalgaz yataklarından biri olan Galkınış yatağında yeni doğalgaz kuyularının inşaatına başlanması münasebetiyle tören düzenlendi. Beklenildiği üzere, her kuyudan günlük ortalama 3 milyon metreküp doğalgaz akışı sağlanacağı da gelen bilgiler arasında.

TÜRKMENİSTAN'IN TİCARET CİROSU 18 MİLYAR DOLARA ULAŞTI

CentralAsia.news, Türkmenistan'ın diğer ülkelerle olan ticaretinin 7,7 milyar doları ihracat ve 10,1 milyar doları ithalat olmak üzere yaklaşık 17,9 milyar dolara ulaştığını bildirdi. Bir dizi ekonomik örgütün istatistiklerini analiz ettikten sonra, söz konusu yayın, Türkmenistan'da koronavirüs salgınına rağmen ekonomik istikrarın korunduğu sonucuna vardı. İlgili haber, Turkmenportal.com resmi sitesinde 13 Eylül 2021 tarihinde yer aldı. Ülkenin GSYH'sinin çoğunluğunu sanayi sektörü oluşturmaktadır. 2019'un sonunda ülke, Avrasya Ekonomik Birliği'nin en büyük ürün tüketicileri listesinde 37. sırada yer aldı. 2014-2019 Aralığında Türkmenistan'ın AEB ile ticaret hacmindeki göstergeleri %7,2 arttı. İncelenen dönemde Avrasya Ekonomik Birliği'nin Türkmenistan'a tarım ürünleri ihracatını azalttığını, ancak ülkede ithalatın 8,8 kat artarak 0,9 milyon dolara ulaştığını belirtmek önemlidir.

ÖZBEKİSTAN 2 MİLYON DOLARLIK YENİ BAKIR İŞLEME FABRİKASININ İNŞAATINA BAŞLADI

Özbekistan Devlet Başkanı Şevket Mirziyoyev, perşembe günü Almalyk Maden ve Metalurji Kompleksi'nin üçüncü bakır işleme fabrikasının temelini attı. İnşa edilecek yeni

fabrikanın proje maliyeti 2 milyar ABD dolarına eşittir. Özbekistan resmi basınında yer alan habere göre, Yoşlik I yatağında yer alacak fabrikanın inşa edilmesi, bu kompleksi maden ve metalurji sektöründeki dünyanın en büyük sanayi komplekslerinden biri konumuna getirecek. Kompleksin üretim kapasitesi, mevcut 2 milyar 500 milyon ABD dolarından yaklaşık 8 milyar ABD dolarına kadar çıkacak. İlk aşamada fabrika, yıllık 60 milyon ton maden işleme kapasitesine sahip olacak. İkinci aşamada ise, yıllık 160 milyon ton maden işleme kapasitesine sahip olacak. Bu iki aşamanın da hayata geçirilmesi ile birlikte, kompleks 2028 yılına kadar her yıl 400 bin ton bakır, 50 altın ve 270 ton gümüş üretimi gerçekleştirebilecek. Almalyk Maden ve Metalurji Kompleksi, 1949 yılında kurulmuştur ve Özbekistan'ın en büyük sanayi komplekslerinden biridir. Halihazırda kompleks 40 bin kişiye istihdam sağlamaktadır ve kurulduğu günden bu yana 6 milyon tondan fazla bakır, 3 bin 500 ton gümüş ve 850 kilo altın imalatı gerçekleştirmiştir.

ÖZBEKİSTAN'DA ÜRETİLEN OTOMOBİLLER TACİKİSTAN'DA SATIŞA ÇIKTI

UzAuto Motors şirketi Tacikistan'da araba satmaya başladı. Şirket, Chevrolet markasının dört modelinin Tacikistan'da satışına başladığını duyurdu. Bunlar Spark'ın A sınıfı

modeli, B sınıfı Cobalt ve Nexia sedanlarının yanı sıra C sınıfı Lacetti'dir.

Özbek otomobil üreticisinin resmi distribütörü olarak Tacikistan'daki Chevrolet araçlarının satışını ve bakımını yönetecek olan Lesinvest şirketi sayılmaktadır.

İlk aşamada cazip ve rekabetçi fiyatlarla otomobil satışının sağlanması için önde gelen Tacik bankaları ile birlikte bayi ağının geliştirilmesi ve kredi programlarının başlatılması planlanmaktadır.

Şirket, rekabet avantajlarından dolayı fiyat – kalite oranına bağlı olarak satışlarını artırmaya çalışmaktadır ve Chevrolet'in Tacik pazarındaki uygun fiyatlı otomobiller segmentindeki konumunu güçlendirebileceğinden emindir.

Aynı zamanda Özbekistan'da otomobil satışı sırasında uzun sıra oluştu. Örneğin, 30 binden fazla kişi Lacetti, 10 bin kişi Cobalt'ın çeşitli modifikasyonlarını satın almak için sırada bekliyor.

ÖZBEKİSTAN'DA İLAÇ SEKTÖRÜNDE 1,25 MİLYAR DOLARLIK YATIRIM PROJELERİNİN HAYATA GEÇİRİLMESİ PLANLANIYOR

Özbekistan'da ilaç sektöründe 1.25 milyar dolar tutarında 104 yatırım projesinin hayata geçirilmesi planlanıyor.

Devlet başkanının basın servisi tarafından yapılan açıklamaya göre bu bilgi, 6 Eylül'de Cumhurbaşkanı Şavkat Mirziyoyev'in devlet ve ülkenin ilaç endüstrisinin durumunu ve gelişmesini incelemesi sırasında duyuruldu. Projelerin gerçekleştirilmesi sonucunda, 376 milyon dolarlık ithal ikameci ürünlerin üretimi ve 84 milyon dolarlık mal ihracatı için tesislerin kurulması bekleniyor ve yaklaşık 9 bin kişiye istihdam sağlanması planlanıyor. Önümüzdeki beş yıl içinde sektördeki üretimin 3 kat artırılması ve iç piyasa teminat oranının %80'e çıkarılması planlanıyor. Bu amaçla 2022-2026 yılları için umut verici projeler geliştirildi. Özbekistan'da son beş yılda 71 yeni işletme kurulmuş, 2,5 binden fazla çeşit ilaç, 241 çeşit tıbbi ürün ve 78 çeşit tıbbi malzeme üretilmiştir.

ÖZBEKİSTAN VE TÜRKMENİSTAN ARASINDAKİ TİCARET HACMİNDE HEDEF 1 MİLYAR DOLAR

Taşkent'te Özbekistan-Türkmenistan hükümetleri arası ticari, ekonomik, bilimsel, teknik ve kültürel-insani iş birliği komisyonunun 16. Oturumunun Özbekistan Cumhuriyeti Başbakan Yardımcısı, Yatırım ve Dış Ticaret Bakanı Sardor Umurzakov ve Türkmenistan Bakanlar Kurulu Başkan Yardımcısı Esenmurad Orazgeldiyev'in başkanlığında gerçekleştirildiği bildirildi.

İlgili haber Centralasia.media.news sitesinde 16 Eylül tarihinde yer aldı. Tarım-sanayi kompleksi, tekstil, deri ve ayakkabı endüstrileri, otomobil, elektrikli ev aletleri ve inşaat malzemeleri alanlarında üretim tesislerine yönelik yeni projelerin geliştirilmesinin yeniden canlandırılmasına ilişkin anlaşma sağlandı. Belirli projeleri içeren endüstriyel

iş birliğinin geliştirilmesi için "Yol Haritası" geliştirmek ve kabul etmek için anlaşmaya varıldı. Taraflar Özbekistan ve Türkmenistan ürünlerinin iki ülkenin pazarlarına istikrarlı bir şekilde tedarik edilmesini sağlamak ve Özbekistan-Türkmenistan ticaret hacmini yakın zamanda 1 milyar dolara çıkarmak için pratik önlemler uygulamaya hazır olduklarını ifade ettiler. Bu tekliflerin geliştirilmesi, iki ülkenin dış ticaret bakan yardımcılarını düzeyinde ortak bir çalışma grubu tarafından düzenli olarak ele alınacaktır. Ayrıca yakın gelecekte Özbekistan-Türkmenistan sınır ticaret bölgesinin oluşturulması ve faaliyetlerinin düzenlenmesine ilişkin taslak anlaşmanın onaylanması da tamamlanacaktır. İki ülke arasındaki artan ulaşım bağlantısına özellikle dikkat çekildi. Taraflar, ulaşım koridorlarının daha da geliştirilmesi, uçuşların aşamalı olarak yeniden başlatılması, 2022 için karşılıklı tarife tercihlerinin sağlanması, "Türkmenbaşı" deniz limanının altyapısını kullanma umutlarının sağlanması için ortak önlemler geliştirmeyi ve almayı kabul etti. Toplantı sonucunda, enerji, petrol ve gaz sektörü, kimya ve otomotiv endüstrileri, tarım ve su yönetimi, ekoloji, bilim, eğitim, spor ve turizm alanlarında daha fazla pratik iş birliği konusunda bir dizi anlaşmaya varıldı. Ticari ve ekonomik iş birliğinde olumlu eğilimler kaydedildi. Özbekistan'da şu andan itibaren Türkmenistan sermayesinin katılımıyla 160 işletme faaliyet göstermektedir ve bu yılın ilk yarısında iki ülke arasındaki ticaret hacminin geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 20 arttığı da gelen bilgiler arasında.

ÖZBEKİSTAN'DA LADA OTOMOBİL ÜRETİMİ BAŞLADI

Özbekistan'da Lada otomobillerinin seri montajı başladı. Büyük ünite montajı (SKD) yöntemiyle üretilen ilk modeller Lada Vesta SW ve Lada XRAY bayi ağına gönderilmeye hazır. Yakın gelecekte bu modellere Lada Largus eklenecek. İlgili haber centralasia.media resmi sitesinde 21 Eylül günü yer aldı.

Modellerin montajı, Cizak bölgesindeki Cizak serbest ekonomik alanında bulunan ADM Cizak otomobil fabrikasında düzenlenmektedir.

Uzmanlara göre, üretilen otomobillerin en yüksek kalite ve güvenilirliğini sağlamak için AvtoVAZ'ın tüm ekipman, teknolojik süreçler ve kalite kontrol gereksinimleri dikkate alınarak üretim kurulmuştur. Projenin başarılı organizasyonu için 200'den fazla yeni iş imkânı oluşturuldu ve personele gerekli eğitim verildi.

Firmada konuyla ilgili şöyle açıklama yapıldı: "Yerel montaj,

Lada araçlarını öncelikle kredi programları ve trade-in sayesinde tüketiciler için daha uygun fiyatlı hale getirecek. Ayrıca yerel montaj, Lada markasının Özbekistan'daki varlığını genişletecek olan devlet alımlarına katılım yoluyla müşteri kapsamını arttıracak."

TÜRKMENİSTAN-ÖZBEKİSTAN TİCARET HACMİ GEÇTİĞİMİZ 8 AYDA \$418 MİLYONU AŞTI

Özbekistan ile Türkmenistan arasındaki ticaret hacmi 2021 yılının Ocak-Ağustos aylarını kapsayan dönemde 418 milyon 100 bin ABD dolarını aşarken, bu rakam geçtiğimiz yılın ilgili dönemine göre yüzde 23,6 daha fazladır.

Özbekistan Devlet İstatistik Komitesi'nin pazartesi günü yayımladığı rapora göre, geçtiğimiz yılın aynı döneminde iki komşu ülke arasındaki ticaret hacmi 338 milyon 400 bin ABD dolarını aşmıştı.

Türkmenistan, Özbekistan'ın ilk 10 ticari ortağı arasında yer alıyor.

Bu yılın ilk sekiz ayında Özbekistan, 297 milyon 600 bin ABD doları tutarında Türkmen ürünlerini ithal etti. Aynı zamanda Türkmenistan'a 120 milyon 500 bin ABD doları tutarında mal ihracatı gerçekleştirdi.

Bu yılın ilk sekiz ayında Özbekistan'ın toplam dış ticaret hacmi 25 milyar ABD dolarına ulaşarak, 2020 yılının ilgili dönemi ile kıyaslandığında 383 milyon 100 bin ABD doları, başka bir deyişle yüzde 1,6 oranında arttı.

Çin, 4 milyar 800 milyon ABD doları tutarında ticaret hacmi ile Özbekistan dış ticaret hacminde en büyük paya sahip ülke oldu. İlgili dönemde Özbekistan'ın Çin'e ihracatı 1 milyar 570 milyon ABD doları, Çin'den ithalatı ise 3 milyar 200 bin ABD dolarına tekabül etti.

İlgili dönemde, Özbekistan'ın ana ticari ortakları arasında Rusya (yaklaşık 4 milyar 500 milyon ABD doları), Kazakistan

(2 milyar 500 milyon ABD doları), Türkiye (2 milyar 100 milyon ABD dolarından fazla), Güney Kore (yaklaşık 1 milyar 200 milyon ABD doları), Kırgız Cumhuriyeti (599 milyon ABD doları), Almanya (yaklaşık 432 milyon ABD doları), Afganistan (yaklaşık 444 milyon ABD doları) ve Ukrayna (yaklaşık 388 milyon ABD doları) yer aldı.

Geçtiğimiz hafta Taşkent'te 16. Türkmenistan-Özbekistan hükümetler arası ticari, ekonomik, bilimsel, teknik ve kültürel işbirliği konseyi toplantısında taraflar, yakın gelecekte karşılıklı ticaret hacmini 1 milyar dolara çıkarmaya hazır olduklarını kaydettiler.

KTMÜ Adına Sahipleri:

Rektör Prof. Dr. Alpaslan CEYLAN,

Rektör Vekili Prof. Dr. Asılбек KULMIRZAYEV

ORASAM Adına Genel Yayın Yönetmeni:

Prof. Dr. Yunus Emre GÜRBÜZ

Editör: Mehmet Yahya ÇİÇEKLİ

Sayfa Tasarımı: Özlem GÜL

Yayına Hazırlayanlar:

Maksat ACIKAN uulu, Zalina ADOBAŞEVA, Özlem GÜL

Yazışma Bilgileri: KTMÜ, ORASAM, Cengiz Aytmatov
Yerleşkesi, Bişkek

Tel: (0996) 0312-25-31-28

Orta Asya ülkelerinden Kırgızca, Türkçe, Rusça,
İngilizce günlük haberler için sitemize bakabilirsiniz:
orasam.manas.edu.kg

Bizi ayrıca Facebook, Instagram,
Twitter'dan da takip edebilirsiniz.

Yerel Süreli Yayın No: ISSN 1694-7994

orasammanas